

4) під час виконання ухвали про дозвіл на обшук житла чи іншого володіння особи, якщо така ухвала винесена слідчим суддею без проведення повної технічної фіксації засідання.

Загалом, щоб судовий розгляд був справедливим необхідно здійснювати оцінку допустимості всього ланцюжка доказів, що базуються один на одному, а не кожного окремого доказу автономно. Саме про це потрібно пам'ятати національним судам. При наявності в ланцюжку доказів недопустимого доказу, під сумнів можна ставити справедливість судового розгляду в цілому.

Перелік використаних джерел

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>

2. Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 1950 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text

3. Правові стандарти ЄСПЛ щодо доказів і доказування у кримінальному процесі. URL: https://ukrainepravo.com/international_law/european_court_of_human_rights/pravovi-standarty-espl-shchodo-dokaziv-i-dokazuvannya-u-kryminal%60nomu-protsesi/

Назар Касіян

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

Олександра Васильчишин

*професор кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності
Західноукраїнського національного університету*

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД РОЗСЛІДУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ЗЛОЧИНІВ ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ

Кардинальні зміни економічного життя країни в умовах не завжди послідовного реформування законодавства зумовили низку деформацій у ринкових відносинах, зокрема різке зростання тіньового сектору економіки та поширення економічної злочинності. Масштаби криміналізації та корумпованості суспільства сягають критичної межі, за якою настає окрім формування злочинних угруповань у містах, областях, а й втрата важелів керування

державою з боку легітимної влади, що становить загрозу національним інтересам і національній безпеці країни.

В Україні, на нашу думку, потрібним є створення нової служби із збалансованим акцентом не тільки на розслідуванні, а й на потужній аналітиці економічних процесів як у країні, так і й у світі, а також превентивних заходах реагування, відповідальної за розслідування економічних злочинів проти держави та консолідації всіх повноважень із боротьби з фінансовими злочинами проти держави в одному агентстві. Для цього необхідно дослідити зарубіжний досвід та імплементувати дієві заходи, механізми, інституції в Україні [1, с.240].

Зокрема у США діяльність правоохоронних органів максимально наближена до фінансової сфери. Так, Міністерство фінансів США (Department of the Treasury), крім типових для фінансових відомств завдань, наділене функціями щодо боротьби з фінансовими злочинами та фінансуванням тероризму.

У структурі Мінфіну США існує Служба внутрішніх доходів (Internal Revenue Service, IRS) з мережею підрозділів, що займаються виявленням та розслідуванням фінансових злочинів (IRS Criminal Investigation), і Служба по боротьбі з тероризмом і фінансової розвідки.

До Служби по боротьбі з тероризмом і фінансової розвідки Мінфіну США належать:

- Управління по боротьбі з фінансуванням тероризму та фінансовими злочинами (Office of Terrorist Financing and Financial Crimes) – відповідає за ведення політики та реалізацію заходів щодо боротьби з фінансуванням тероризму, відмивання грошей та іншими фінансовими злочинами;

- Управління з контролю за іноземними активами (Office of Foreign Assets Control) – забезпечує національну безпеку й провадить боротьбу з іноземним тероризмом, наркоторгівлею та діяльністю, пов'язаною з поширенням зброї масового ураження, контролює застосування економічних санкцій, зокрема заморожування закордонних активів, що перебувають на території США;

- мережа боротьби з фінансовими злочинами (Financial Crimes Enforcement Network, FinCEN) – відповідає за боротьбу з відмивання грошей та іншими фінансовими злочинами шляхом відстеження великих або підозрілих фінансових операцій, підтримки бази даних за такими операціями та налагодження обміну відповідною інформацією між організаціями, які протидіють фінансовим злочинам; контролює реалізацію закону США «Про банківську

таємницю» (банки та інші фінансові установи зобов'язані сповіщати мережу боротьби з фінансовими злочинами про всі фінансові операції, розмір яких перевищує встановлену суму) [2].

Одним з найвдаліших та найбільш адаптивних під українські реалії прикладів можна навести Службу розслідувань фінансових злочинів при МВС Литви (СРФЗ), метою якої є розробка методів боротьби з кримінальною діяльністю проти державної системи, а не слідчі функції. СРФЗ відповідальна за запобігання і аналіз відмивання грошей і фінансування тероризму та має стратегію розвитку зв'язків із громадськістю, в рамках якої вона, до речі, активно залучає суспільство до профілактичної діяльності проти фінансових злочинів.

Так, відділ профілактики відмивання коштів Комітету з аналізу та попередження є основним підрозділом СРФЗ. Це - литовська філія фінансової розвідки, яка зобов'язана здійснювати таку діяльність:

- збирати і записувати інформацію про фінансові операції та операції замовника і про самого замовника, який здійснює такі операції та транзакції;

- накопичувати, аналізувати і розповсюджувати інформацію про впровадження заходів щодо запобігання відмиванню грошей і фінансування тероризму;

- повідомляти правоохоронним та іншим державним установам інформацію про фінансові операції та операції, здійснені замовником;

- надавати фінансовим установам та іншим суб'єктам інформацію про критерії визначення можливого відмивання коштів та фінансування тероризму і підозрілі або незвичайні грошові операції;

- повідомляти фінансовим установам, правоохоронним органам та іншим державним інституціям про результати аналізу і вивчення своїх звітів про підозрілі або незвичайні грошові операції та угоди, про спостереження за можливими відмиванням коштів та фінансуванням тероризму;

- оцінювати правові акти та подавати пропозиції щодо вдосконалення відповідно до міжнародних стандартів та рекомендацій.

Литовська СРФЗ має на меті здійснення оперативних заходів із розкриття та проведення досудового слідства та запобігання злочинних дій, боротьба з відмиванням грошей і засобів, що гарантують легітимність отримання і використання фондів фінансової підтримки Європейського Союзу та інших країн, здійснюючи експертизу своєї комерційної та фінансової діяльності і подаючи висновки фахівців із цього питання. СРФЗ також сприяє відшкодуванню прихованих податків, прагнучи максимально

показати вплив на цю діяльність фактичного доходу, що сплачується до державного бюджету.

Отож, приклад для наслідування для України є, проте слід враховувати високий рівень корупції у нашій державі, а дане явище будь-яку хорошу ідею може знівелювати повністю.

Перелік використаних джерел:

1. Васильчишин О.Б. Бюро фінансових розслідувань: необхідність та вітчизняні реалії. *Інфраструктура ринку*. 2020. – №44. – С.239-243.

2. Фінансові розслідування у сфері протидії легалізації злочинних доходів в Україні [Текст] : метод. рек. / [С. С. Чернявський, О. Є. Користін, В. А. Некрасов та ін.]. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 164 с.

3. Лепський С.І. Зарубіжний досвід використання фінансових розслідувань у правоохоронній діяльності. *Право і суспільство*. 2014. – № 2. – С. 189-194.

Вікторія Кошляк

*студентка магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету*

ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКИ ЄС У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ПРОКУРАТУРИ

В Україні продовжується процес реформування прокуратури відповідно до міжнародних стандартів діяльності прокуратури, визначених міжнародними нормативно-правовими актами. Про незалежність прокурора як стандарт організації кримінального провадження зазначається практично у кожному із міжнародних правових актів, що регулюють статус та діяльність прокуратури. ЄС не визначає загальні конституційні стандарти прокуратури в державах-членах. Однак є стандарти, розроблені органами Ради Європи, зокрема Комітетом міністрів і Консультативною радою європейських прокурорів, які рекомендують правила прокуратури.

З аналізу змісту вказаних правових актів випливає, що прокурори мають приймати рішення самостійно і співпрацювати з іншими установами, виконувати свої завдання, не піддаючись зовнішньому тиску або втручанню з боку виконавчої чи законодавчої влади, відповідно до принципу поділу влади та юрисдикції. Незалежність прокуратури не є правом або привілеєм, що надається в інтересах прокурорів, вона є гарантією справедливої, неупередженої та